

Afrapportering af kvalitet i dagtilbudsområdet – Lolland Kommune 2023

Drøftelse på Børn- og Skoleudvalget august 2023

lollandkommune

Indhold

Indledning	4
Læsevejledning og Kvalitetsforståelse	5
Lolland kommunes dagtilbudsområde	6
Tilsyn	7
Kvalitet af pædagogiske læringsmiljøer / KIDS-måling	7
KIDS – Daginstitutioner	8
KIDS – Dagpleje	11
Opfølgning på de private dagtilbud og private pasningsordninger	14
KIDS - Private dagtilbud	15
KIDS - Private pasningsordninger	15
Generelle KIDS - Anbefalinger på det samlede dagtilbudsområde	16
Sprogvurderinger og sprogindsats	17
Dialogvurderinger	19
Børnenes kompetencer	20
Børnenes trivsel og sundhed	21
Børnenes overgange	22
Kompetencedækning	23
Minimumsnormeringer fra 2024	24
Skoleudsættelser	24
Familiedialog og underretninger	25
Opmærksomheder og indsatsområder	26
Et retroperspektiv blik	26
Et fremadskuende perspektiv	27
Bilag	28

Indledning

Børns trivsel og læring i de første leveår er af afgørende betydning – både for det gode børneliv nu og her og for børnenes muligheder på længere sigt. Langt de fleste danske børn i 1-6-års alderen bruger de fleste af deres vågne timer i et dagtilbud. Derfor er kvaliteten i dagtilbuddene afgørende for, at alle børn i Lolland Kommune trives og udvikler sig.

Jf. Dagtilbudslovens §3 stk. 5, skal Kommunalbestyrelsen sikre, at udviklingen på dagtilbudsområdet drøftes politisk mindst hvert andet år. Udarbejdelsen af denne rapport har sin baggrund her, og sigter imod et sammenhængende blik på kvaliteten af dagtilbudsområdet i Lolland kommune. Rapporten på dagtilbudsområdet har til formål at give Børne- og Skoleudvalget overblik over udviklingen på dagtilbudsområdet. Formålet er jf. dagtilbudsloven at sikre politisk fokus på dagtilbudsområdet og opmærksomhed på sammenhængen mellem de fastsatte rammer og dagtilbuddenes mulighed for at etablere stimulerende pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

2023 på dagtilbudsområdet påbegyndte med nedlæggelse af områdeledelse og etablering af en samlet dagplejeenhed. Dagtilbudslederne i de 9 dagtilbud blev decentrale ledere, og der blev ansat 1 decentral leder af dagplejen samt 4 afdelingsledere i dagplejen.

Etableringen af dagplejeenheden og den ledelsesmæssige organisering forløb frem til udgangen af året. Der har været stort fokus på etablering og udvikling i forhold til de strukturelle kvalitetselementer. Herunder b.la. udvikling af ensartet uvildigt tilsyn baseret på en fælles tilsynsramme, præcisering af dagplejens rammer og godkendelseskriterier, teamopbygning og etablering af teammøder mellem ledere og dagplejere, fælles strategier på tværs af dagplejen, hvor den styrkede pædagogiske læreplan og dagtilbudsstrategien sætter kursen, herunder b.la. justering af dagplejehåndbog, etableringen af vejlednings og sparrings besøg, og udvikling af åben rådgivning i dagplejen der forventes implementeret i 2024.

Desuden har 2023 budt på evaluering af arbejdet med den styrkede læreplan, en dagplejekonference med fokus på dagplejen som en samlet enhed, dagplejens tilsynskoncept samt sprog, leg og samspil, samt kompetenceudviklingsforløb i anvendelse af KIDS dagpleje. Endvidere har der været afholdt lederseminar med fokus på kerneopgaven og inkluderende dagtilbud og skoler, udvikling af faglige ressource netværk (sprognetværk, netværk for faglige fyrtårne og motoriknetværk), udvikling af understøttende opfølgingsdialoger vedr. tilsyn, udviklingen af en ny Sprog- og læsestrategi, som også blev søsat i 2023 med fælles temadag på tværs af Skole, dagtilbud og PPR om udvikling af børn sprog og læse-skrive kompetencer. I efteråret 2023 påbegyndte evaluering af dagtilbuddenes støttestruktur, et resultat, som foreligger i 2024.

Kompetenceudviklingsområdet har i 2023 haft overordnet fokus på sprog og leg, fordi det fortsat er et udviklingsområde på tværs af alle dagtilbud. Uddannelseskataloget har budt Diplommoduler i Sprogvejleder, kursus/temadage vedr. etablering af evalueringskultur, kurser i leg og Neuropædagogik og tilknytningsforstyrrelser, samt netværksdage for motorikassistenter, faglige fyrtårne og sprogansvarlige.

Yderligere har der været afholdt minikonference om science, temadag om motorik, kompetenceudviklingsforløb i anvendelse af KIDS dagpleje, og under udvikling er digitale oplæg der søsættes i dagplejen i 2024.

Læsevejledning og Kvalitetsforståelse

I dette afsnit beskrives datagrundlaget samt den kvalitetsforståelse, som denne afrapportering af kvalitet bygger på.

Rapporten er bygget op omkring de nøgletal, der beskriver kvaliteten ifølge gældende lovgivning og Lolland Kommunes strategier og politikker på området.

Rapporten indeholder data fra sprog vurderinger og dialogprofiler, redegørelse om tilsyn, herunder resultater fra KIDS målinger, data om familiedialoger, underretninger, kompetencedækning og skoleudsættelser. De forskellige data præsenteres i afsnit, og hvert afsnit indledes med nærmere forklaring af indholdet.

Som en del af forældresamarbejdet, afvikler Lollands dagtilbud hvert andet år (lige år) en brugertilfredshedsundersøgelse (BTU) hos forældre til børn i dagtilbud. Hermed får kommunen et indblik i kvaliteten set med forældrenes perspektiv på tilfredsheden i det enkelte dagtilbud. Da der ikke foreligger nye data indgår BTU ikke i denne afrapportering.

Data er trukket fra kommunens egne interne fagsystemer og de værktøjer, som dagtilbudsområdet anvender (Rambøll: Hjernen og Hjertet), datakilden vil fremgå tydeligt af hver graf/tabel.

I dagligdagen skabes kvaliteten i mødet mellem børn, pædagogisk personale og forældre i de pædagogiske læringsmiljøer. Analyser og beskrivelser i denne rapport kan ikke indfange alt om udviklingen i Lolland Kommunes dagtilbud, men tegner et overordnet billede.

Kvalitet er et bredt begreb og kan forstås forskelligt. Lolland Kommune er inspireret af Danmarks Evalueringsinstituts' kvalitetsbegreb, der laver en analytisk skelnen mellem tre elementer af kvalitet: Strukturel kvalitet, proceskvalitet og resultat kvalitet. Det er ikke muligt at rumme alt hvad der siger noget om kvalitet i denne afrapportering. Men for at give et dækkende bredt dækkende kvalitetsfokus, omfatter afrapporteringen i dagtilbud alle tre elementer:

- **Strukturel kvalitet** kan forstås som de rammer og forhold, som den pædagogiske praksis arbejder inden for, og som er påvirket af økonomi, organisering, ledelse m.m. i dagtilbuddet. Det er fx dagtilbuddets fysiske rammer, normering og personalets uddannelsesbaggrund.
- **Proceskvalitet** er udtryk for den kvalitet, der findes i det pædagogiske arbejde, og som opstår bl.a. i relationer mellem børn og voksne og gennem læringsmiljøets stimulering af børns udvikling. Proceskvalitet omfatter også kvaliteten af de pædagogiske kompetencer med hensyn til interaktion med børn i forbindelse med leg og læring. I denne kvalitetsrapport inddrages resultater fra KIDS målinger i de kommunale og private/selvejende daginstitutioner, samt i dagplejen og de private pasningsordninger.
- **Resultat kvalitet** handler om, hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud, både her og nu og på længere sigt. Det gælder børns trivsel, læring og udvikling – kognitivt, emotionelt, socialt og motorisk. I denne afrapporteringsrapport præsenteres resultater for sprog vurderinger og dialog vurderinger.

Et helhedsorienteret blik på kvalitet forudsætter at alle elementer og temaer ses i sammenhæng. Når vi i afrapporteringen præsenterer data og resultater inddelt i disse tre elementer, skyldes det primært en analytisk skelnen for at kunne belyse, at forskningen i kvalitet fokuserer på bestemte forhold vedrørende kvalitet.

Lolland kommunes dagtilbudsområde

Lolland kommunes dagtilbudsområde består af 15 daginstitutioner, og en dagplejeenhed på ca. 70 dagplejere. Antallet af dagplejere varierer, og påvirkes bl.a. af udfordringer omkring fastholdelse og rekruttering. Der er i alt 8 vuggestuer og 14 almen børnehaver (heraf er 4 en del af en Landsbyordning) og 1 specialbørnehave. Herudover er der i 2023, 4 private daginstitutioner, 1 selvejende og 3 private pasningsordninger.

I 2023 har der været gennemført uanmeldte tilsyn i alle daginstitutioner og anmeldte tilsyn hos alle dagplejere. Tilsynenes resultater i de kommunale institutioner er gennemgående tilfredsstillende, alle leverer kvalitet i en grad, så det ikke giver anledning til bekymring. Der skal fortsat rettes opmærksomhed mod at forbedre kvaliteten, og resultatet af tilsynet der giver pejlemærker i forhold til, hvad der skal arbejdes videre med både centralt i kommunen og lokalt hos det enkelte dagtilbud.

Hos dagplejen har der været fokus på udvikling af nyt tilsynskoncept der blev igangsat i 2023. Ændringen vedr. tilsynsrammen, betød at afvikling af tilsynet føres med et ensartet observationsmateriale målrettet dagplejen, hvilket betyder at vi har set et fald i kvaliteten over de seneste år hos den enkelte dagplejer, fordi der anvendes en anden tilgang til måling af kvaliteten, som vurderer kvaliteten i læringsmiljøer langt bredere, end tidligere benyttede tilgange. Set i lyset af at tilsynet afvikles på anden vis, har det været forventeligt at se et fald i kvaliteten. Kvaliteten i dagplejen varierer, men vurderes generelt at være af tilstrækkelig og god kvalitet, der overordnet opfylder krav.

Tilsyn

Formålet med det pædagogiske tilsyn er både at kontrollere, at dagtilbuddene efterlever gældende lovgivning og kommunale mål og rammer, og at understøtte den fortsatte faglige kvalitetsudvikling.

Det pædagogiske tilsyn har som formål at sikre, at alle dagtilbud drives og praktiseres i overensstemmelse med gældende lovgivning og Lolland Kommunes strategier og politikker på området. Der er derfor en tæt kobling mellem det pædagogiske tilsyn, dagtilbudsloven, dagtilbudsstrategien og Den sammenhængende Børnepolitik.

I designet af selve tilsynet er der lagt vægt på at styrke den pædagogiske kvalitet og den faglige udvikling af området. Det betyder, at det faglige udviklingsperspektiv vil være centralt i tilsynet, og at der vil blive lagt stor vægt på at understøtte det individuelle dagtilbud i de næste skridt i udvikling af høj kvalitet.

Det årlige tilsynsbesøg er skiftevis anmeldt og uanmeldt. År 2023 bød på uanmeldt tilsyn i alle daginstitutioner, og anmeldte tilsyn i dagplejen. På daginstitutionsområde har alle daginstitutioner anmeldt tilsyn i lige år og uanmeldt i ulige år. I dagplejen vil der fremadrettet pr. 2024, føres både anmeldte og uanmeldte tilsyn løbende, pga. omfangsmæssige årsager og ressourcefordeling. Observationerne af den pædagogiske praksis skete med afsæt i KIDS indercirkel.

Kvalitet af pædagogiske læringsmiljøer / KIDS-måling

Kommunalbestyrelsen skal efter dagtilbudslovens § 5, 5a og 5b føre tilsyn med indholdet i dagtilbuddene og fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet. Tilsynet med det pædagogiske indhold i dagtilbuddene skal føres med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan. Formålet med det pædagogiske tilsyn er både at kontrollere, at dagtilbuddene efterlever gældende lovgivning og kommunale mål og rammer, og at understøtte den fortsatte faglige kvalitetsudvikling, i henhold til det pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan. Til at føre tilsyn med de pædagogiske læringsmiljøer anvendes KIDS.

KIDS er et redskab til vurdering og udvikling af kvalitet i daginstitutioner. I KIDS er fokus på at vurdere den pædagogiske kvalitet i børnenes lærings- og udviklingsmuligheder i det pædagogiske miljø i daginstitutionen. Der er således fokus på at vurdere og udvikle de omgivelser, der udgør børnenes betingelser for læring og udvikling.

Når man vurderer kvalitet med KIDS, så fokuserer man overordnet på tre forhold (den yderste ring):

1) Relationer; 2) Leg og aktivitet; 3) Fysiske omgivelser.

Herunder kan man vurdere børnenes udviklingsmuligheder på følgende specifikke områder (den inderste ring).

4) Socio-emotionel udvikling; 5) Demokrati og deltagelse; 6) Erfaringsdannelse, kreativ og kritisk tænkning; 7) Selvet og kroppen; 8) Kommunikation og sprog; 9) Opmærksomhed.

I Lolland Kommune vurderes på den yderste ring (Relationer, Leg og aktivitet, Fysiske omgivelser). Derudover suppleres ved behov, med udvalgte fokusområder som f.eks. "Demokrati og deltagelse" eller "Kommunikation og sprog" fra den inderste ring.

De enkelte temaer vurderes via en række underspørgsmål, hvor de enkelte elementer vurderes på en skala fra 1 til 5. Fem er den højeste kvalitet og hvis en daginstitution scorer 5 i alle underspørgsmål, vil det i den overordnede vurdering, som det er illustreret på de følgende sider for Lolland Kommunes respektive dagtilbud, resultere i en kvalitetsvurdering på

100%.

Opgøres dette i procent, er vejledende retningslinjer for scoren:

87,5% - 100%: fremragende kvalitet

62,5 % - 87,5%: god kvalitet

37,5 % - 62,5%: tilstrækkelig kvalitet

12,5 % - 37,5%: utilstrækkelig kvalitet

12,5 -eller minde: ringe kvalitet

Dagtilbudsstrategien foreskriver, at kravet i KIDS-målingen i temaerne Fysiske omgivelser, Relationer samt Leg og aktivitet er minimum 3,5, hvilket svarer til toppen af tilstrækkelig kvalitet og god kvalitet (62,5%). Der er ikke pejlemærker i Dagtilbudsstrategien for indercirklen.

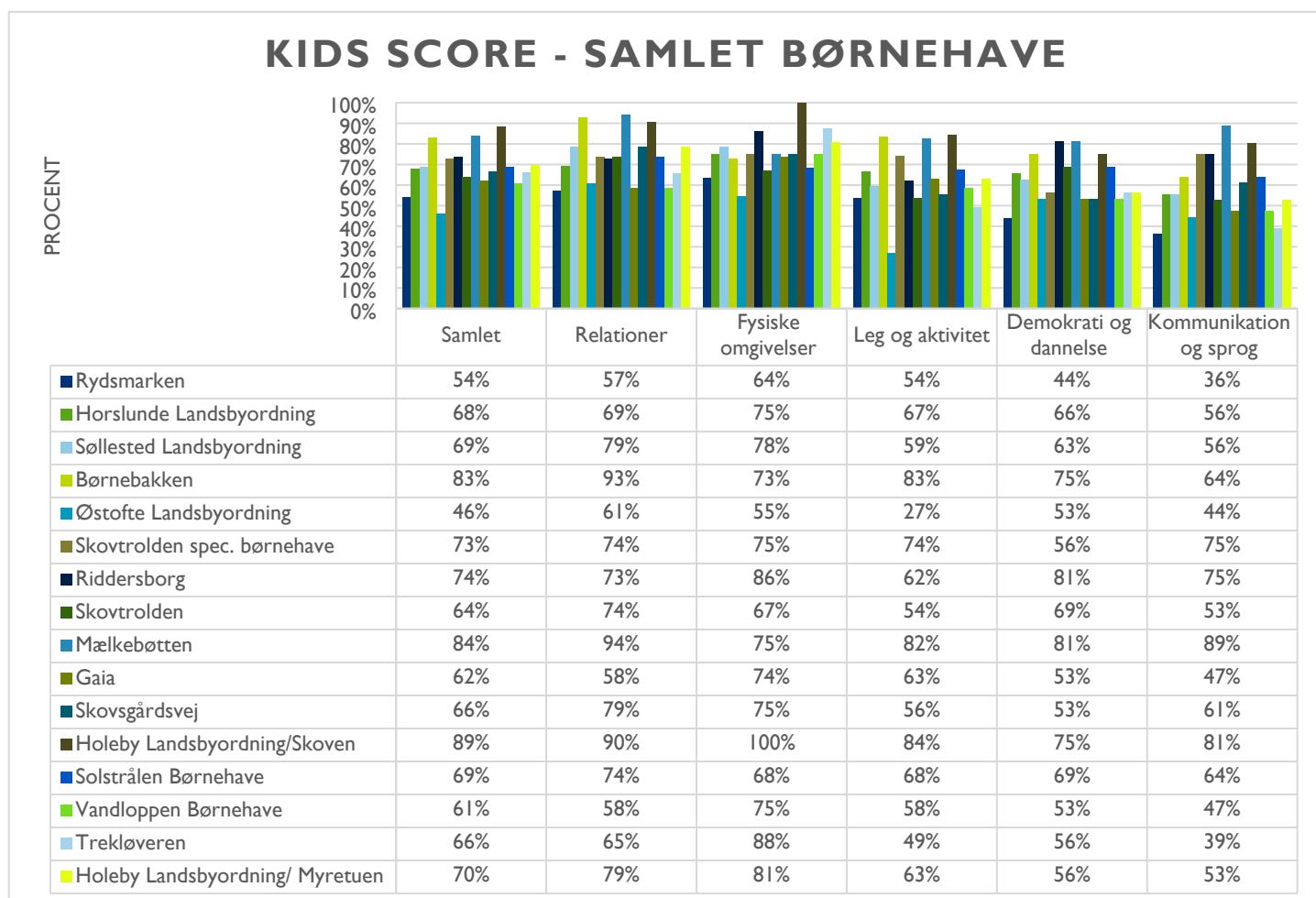
KIDS – Daginstitutioner

Fra 2022 har vuggestuer og børnehaver været vurderet særskilt, hvor det tidligere blev en samlet vurdering for den enkelte daginstitution. Det betyder, at de daginstitutioner, som både har vuggestue og børnehave, nu modtager data adskilt for vuggestue og børnehave. Det muliggør at vurdere kvaliteten for 0-3 års området og 3-6 årsområdet, og det viser, at der er forskel på kvaliteten mellem de forskellige aldersgrupper i flere af daginstitutionerne, ligesom det også kan være gældende stuerne imellem- det vurderes dog ikke adskilt pga. ressourceforbruget.

Ifølge Dagtilbudsloven skal Kommunalbestyrelsen føre tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbud, og dette skal gøres pr. enhed. Dvs. at der foreligger data for 16 daginstitutioner, dette inkl. Specialbørnehaven og Holeby Landsbyordning, som består af Myretuen og Skoven.

Af tabellerne i dette afsnit fremgår det samlede gennemsnit for kvaliteten i læringsmiljøerne i vuggestuerne og børnehaverne, og vurderingen af de områder (Leg & aktivitet, Demokrati & dannelse, Kommunikation & sprog, Relationer og Fysiske omgivelser), som er de områder, den eksterne tilsynsførende vurderer som baggrund for den pædagogiske kvalitet.

Nedenstående tabel viser KIDS score for 2023 i børnehaver.

Kilde: Dansk Psykologisk Forlag ([Dansk psykologisk forlag](#))

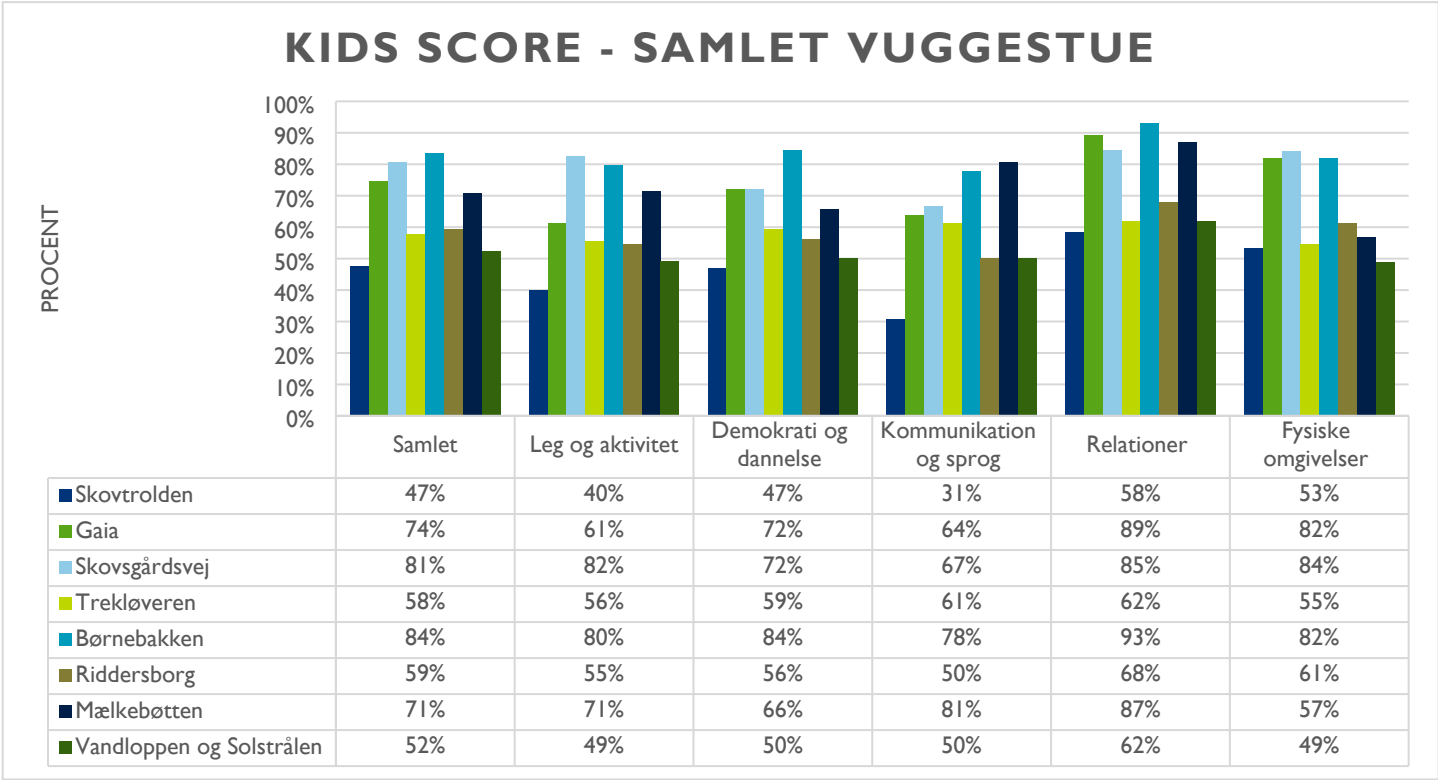
2 af børnehaverne vurderes til at have fremragende kvalitet i de fysiske omgivelser (Holeby/ Skoven og Trekløveren), 13 vurderes til god kvalitet og 1 til tilfredsstillende kvalitet. At børnehaverne generelt har gode fysiske omgivelser betyder, at der fx er mange gode afgrænsede og tematiserede legeområder, hvor børnene kan lege, og at pædagogerne har stillet legetøj og materialer indbydende op, så børnene inspireres til lege og aktiviteter.

I forhold til relationer er der stor spredning mellem dagtilbuddene, hvor det dagtilbud der vurderes lavest på relationer har 57% mod den højeste vurdering på 94%, altså en forskel på 37%. 3 dagtilbud vurderes til fremragende kvalitet (Mælkebøtten, Børnebakken og Holeby/ Skoven). 9 dagtilbud vurderes til god kvalitet. 4 dagtilbud vurderes til tilstrækkelig kvalitet i relationer. Når relationer vurderes, er det fx i forhold til om det pædagogiske personale er imødekommende og lydhøre overfor børnene, og de taler med børnene om deres oplevelser og følger børnenes spor.

Ligesom ved Relationer er der store forskelle på Leg og aktivitet. Et enkelt dagtilbud vurderes til utilstrækkelig kvalitet, mens 7 daginstitutioner vurderes til tilstrækkelig kvalitet og 8 daginstitutioner vurderes til god kvalitet. For alle dagtilbuddene gælder, at Leg og aktivitet er et udviklingsområde. Der er fx behov for øget fokus på det pædagogiske arbejde med at skabe vilkår for legen, så børnene indgår i gode og berigende legeoplevelser med hinanden, men i særlig grad på de voksnes deltagelse og igangsættelse af legeaktiviteter. Det er også igennem legen, at børnene udvikler kommunikative kompetencer. Ved Kommunikation og sprog spænder vurderingerne fra 36% til 89%. Mælkebøtten

vurderes til fremragende kvalitet. 4 børnehaver vurderes til god kvalitet. 10 dagtilbud vurderes til tilfredsstillende kvalitet og et enkelt vurderes til utilstrækkelig kvalitet. Det vurderes altså at være det største udviklingspotentiale, fordi det gennemsnitligt er det område, hvor kvaliteten er lavest, samtidig med at det er det fokusområde, som har en afgørende betydning for den senere skolesucces og for social deltagelse.

Nedenstående tabel viser KIDS score for 2023 i vuggestuerne.

Kilde: Dansk Psykologisk Forlag ([Dansk psykologisk forlag](#)). OBS: Mælkebøttens data for Kommunikation og sprog er fra KIDS målingen 2024, det skyldes en fejl vedr. indtastning i systemet mit.dpf.dk

Alle vuggestuer vurderes til tilstrækkelig eller god kvalitet, fordelt med 50% god kvalitet og 50% tilstrækkelig kvalitet.

Et af de afgørende parametre for børns trivsel i daginstitutioner er relationer, et område Lolland Kommune er dygtige til, hele 2 vuggestuer leverer fremragende kvalitet, men yderligere 2 dagtilbud er tæt på fremragende kvalitet. I alt leverer 3 vuggestuer høj kvalitet i forhold til relationer, og 3 leverer tilstrækkelig kvalitet, men tæt på god kvalitet.

De fysiske omgivelser er kendetegnet ved, at alle vurderes uden bekymring, med 5 i tilstrækkelig kvalitet og 3 i god kvalitet. At vuggestuerne generelt har gode fysiske omgivelser betyder, at der fx er mange gode afgrænsede og tematiserede legeområder, hvor børnene kan lege, og at pædagogerne har stillet legetøj og materialer indbydende op, så børnene inspireres til lege og aktiviteter.

Det største udviklingspotentiale er at finde i Kommunikation og sprog, hvor et enkelt dagtilbud har utilstrækkelig kvalitet, mens resten vurderes til tilstrækkelig eller god kvalitet. Når kommunikation og sprog er i særlig fokus i et udviklings- og læringsperspektiv, skyldes det, at den sproglige udvikling er en afgørende faktor for den senere skolesucces og for social deltagelse.

Endnu et udviklingsområde er Leg og Aktivitet, hvor 3 vuggestuer vurderes til god kvalitet, mens de resterende 5 vurderes til tilstrækkelig kvalitet. Det handler om adgang til forskellige legeformer, og om støtte til legen ved at pædagogen involverer sig, når der er brug for det, og hjælper børnene til legestrategier og forhandling efter behov, endvidere fokus på deltagelsesmuligheder for alle børn.

Overordnet vurderer ekstern tilsynsførende, at der samlet ikke har givet anledning til alvorlig bekymring og tilsynet viser, at kvaliteten af vuggestuer i Lolland Kommune ligger over det nationale gennemsnit, vurderet på baggrund af den nationale undersøgelse af kvalitet i vuggestuer og dagplejer, der blev offentliggjort i maj 2023.

I hvor høj grad kvaliteten i læringsmiljøerne ligger over det nationale gennemsnit kan dog ikke udledes direkte ved at sammenligne tallene. B.la. fordi de nationale tal er baseret på en forskningsmæssig tilpasning af undersøgelsesrammen, hvor de kategorier, der gav de største forskelle i vurderingen mellem forskerne er fjernet.

En tilsvarende national undersøgelse er ikke gennemført på 3-6 års området.

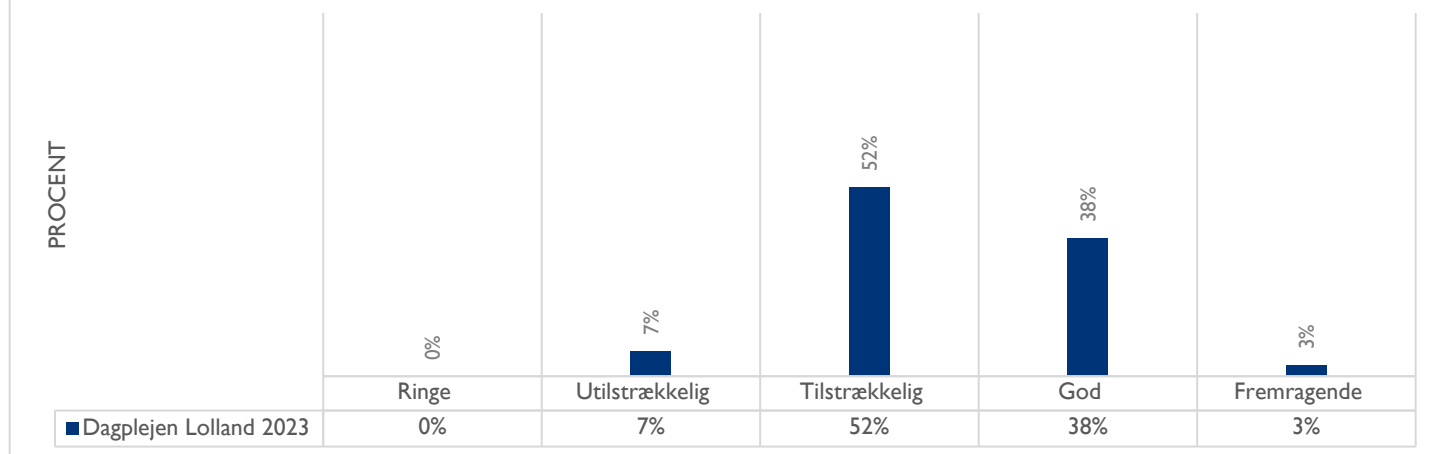
KIDS – Dagpleje

De nye lovkrav til et styrket tilsyn, medførte justeringer af tilsynsrammen i dagplejen i 2023, hvor en ny tilsynsramme er trådt i kraft. Her har udviklingsområderne b.la. omhandlet: etablering af en særskilt tilsynsfunktion der varetages af ekstern tilsynsførende og skiller kontrol og udvikling i ledelsesorganiseringen, hvilket samtidig styrker tilsynets uvildighed. Derudover er der sket udvikling og implementering af sikkerhed og sundhedstilsyn der supplerer det pædagogisk tilsyn. Grundet ressource hensyn, blev der foretaget justeringer i forhold til systematikken om afvikling af anmeldte og uanmeldte tilsyn. Endelig er det fælles observationsredskab KIDS- dagpleje implementeret, ligesom rammen for tilsynsdialog og tiltag i forbindelse med opfølgning på tilsyn er udviklet. Udviklingen er sket i samarbejde med dagplejeenheden, henover 2023, b.la. gennem afholdelse af fælles udviklingsdage vedr. tilsyn. Fremadrettet ind i 2024, arbejdes fortsat med udvikling af tilsynet, herunder opfølgningsdelen samt udvikling af tilsynskonceptet for legestuer og stordagplejere.

Kvalitet i dagplejen har været vurderet med et redskab udviklet til vuggestuer og børnehaver i 2022, da der på daværende tidspunkt ikke var et tilsvarende redskab udviklet specifikt til dagplejen. Kvaliteten har generelt været vurderet for højt i tidligere år. På baggrund af omlægning og styrkelse af tilsynet vil der fra 2022 og de næste år ske et markant fald i de talværdier, der beskriver vurderingen af kvaliteten i dagplejens læringsmiljøer. Dette fald er således ikke udtryk for en ændret praksis i dagplejen, men primært et udtryk for en mere præcis vurdering af den eksisterende kvalitet på baggrund af opdateret viden og måleredskaber. Det får den konsekvens, at det ikke er muligt, at vise udviklingen/ historikken fra foregående år og til nu, fordi en sådan sammenligning ikke er matematisk korrekt.

Grafen nedenfor viser fordelingen af den samlede KIDS vurdering for dagplejen i Lolland kommune.

DAGPLEJEN LOLLAND 2023 - TOTAL

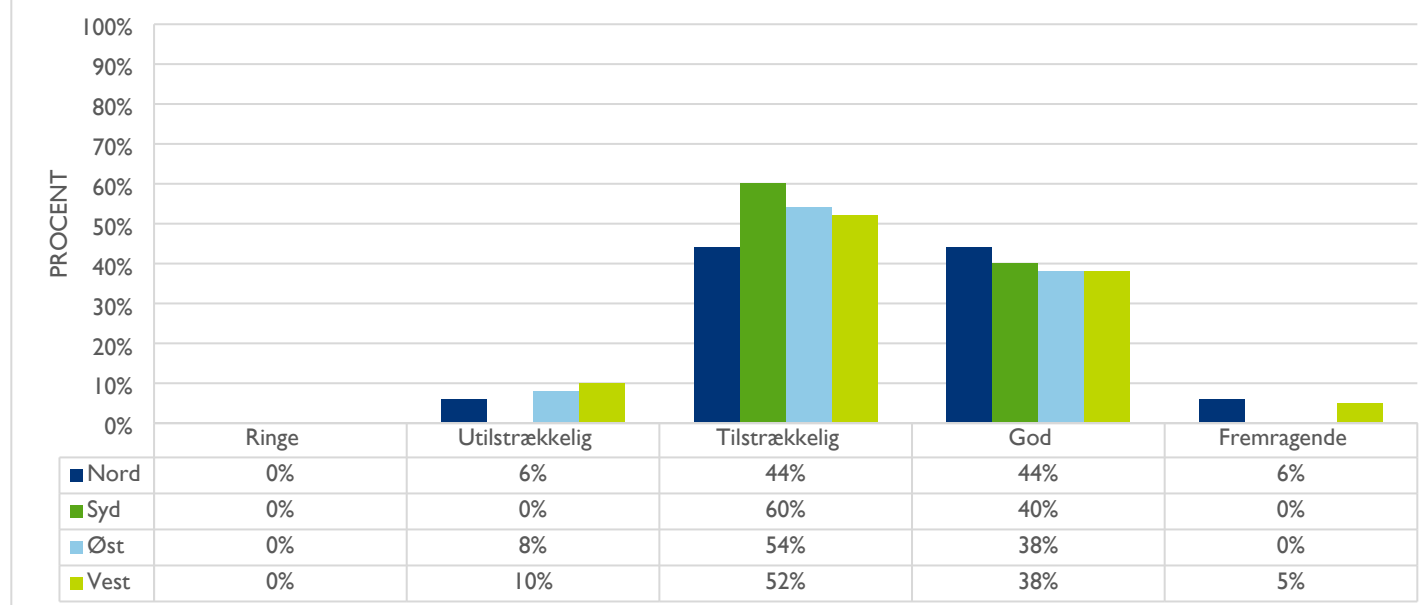

Kilde: Dansk Psykologisk Forlag

KIDS Kvalitets-måling i dagplejen viser at 7 % af dagplejerne vurderes til at have utilstrækkelig kvalitet i det pædagogiske læringsmiljø samlet set. Den største andel af dagplejere, 52% vurderes samlet set til tilstrækkelig kvalitet, imens de pædagogiske læringsmiljøer hos 38% af dagplejere vurderes at være god kvalitet. 3% af dagplejens pædagogiske læringsmiljøer vurderes at være af fremragende kvalitet.

Nedenstående tabel viser fordelingen af den samlede generelle kvalitetsvurdering af de pædagogiske læringsmiljøer fordelt på dagplejens 4 områder.

DAGPLEJEN LOLLAND 2023 - TOTAL PER OMRÅDE

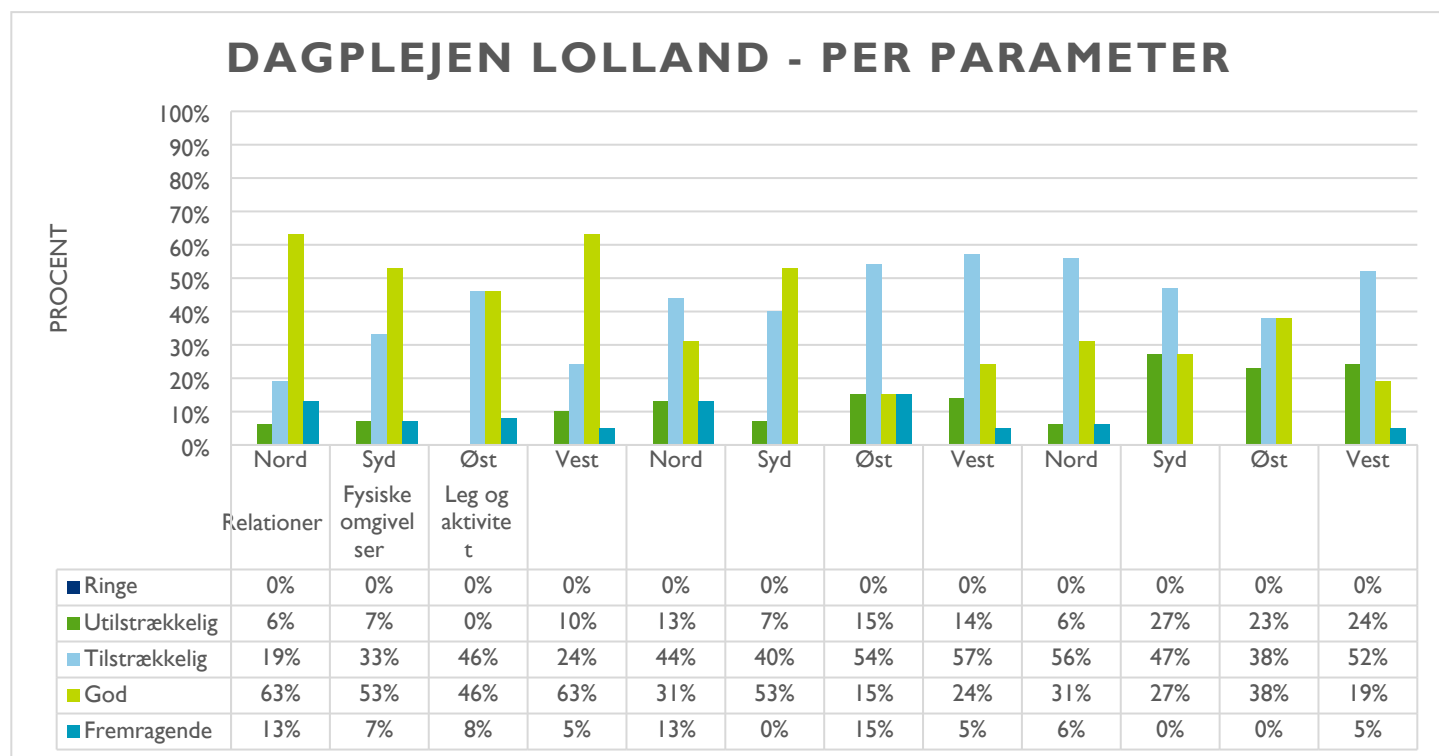

Kilde: Dansk psykologisk forlag

Hvis vi ser på fordelingen af pædagogiske læringsmiljøer ud fra kvalitetsvurderingen fordelt på dagplejens områder er der generelt stor spredning. Område Nord og Vest er karakteriseret ved at have det bredeste spænd med dagplejere fordelt på fire kvalitetsmarkører fra utilstrækkelig til fremragende kvalitet.

Hvorimod kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i område øst samlet set er fordelt fra utilstrækkelig til god. Område syd er det dagplejeområde der samlet set udmærker sig ved udelukkende at have pædagogiske læringsmiljøer af tilstrækkelig og god kvalitet.

Det er med KIDS- målingen og områdeorganiseringen i dagplejen muligt at se på synergier og udviklingspotentiale på tværs af dagplejens områder. Tabellen nedenfor giver et billede af kvaliteten i de forskellige dagplejeområder, når vi zoomer ind på de 3 udviklingsområder, relationer, fysiske omgivelser og leg og aktivitet der tilsammen udgør elementerne i det generelle læringsmiljø.

Kilde: Dansk psykologisk forlag.

Grafen viser andelen af placeringer indenfor kvalitetsvurderingen på de 3 områder: relationer, fysiske omgivelser og leg og aktivitet, opgjort for 2023 fra 67 kids undersøgelser i alt, og illustrere den store spredning i kvalitetsvurderingen, der betyder at der er et stort spænd i kvaliteten i dagplejen, i forhold til kvaliteten fra dagplejer til dagplejer.

Generelt tilbyder Lolland kommune overordnet og gennemsnitlig set tilstrækkelig og god kvalitet i den kommunale dagpleje. I lighed med den nationale kvalitetsundersøgelse er det særligt i forhold til leg og aktivitet at kvaliteten vurderes utilstrækkelig. Udviklingspotentialet vedr. leg og aktivitet retter sig primært imod; udvikling af lege og aktivitet muligheder igennem hele dagen, med fokus på understøttelse af børnenes indbyrdes leg og dagplejernes rolle i den.

Derudover ses et stort udviklingspotentiale omkring at skabe læring igennem hele dagen, hvilket bl.a. er rettet imod understøttelse af børnenes deltagelses- og læringsmuligheder i forbindelse med måltidet. Der bør arbejdes målrettet med udnyttelse af læringspotentialet i måltidsrutinen med inddragelse af børneperspektivet.

Relationer er det område der på tværs af dagplejen, vurderes til højest kvalitet, i lighed med det øvrige dagtilbudsområde. Der ses en mindre forskel i andelen på tværs af områder. Dagplejen har høj kvalitet når det handler om dagplejens interesse for børnene, hvilket samværet generelt bærer præg af. Dagplejen fungerer generelt som et godt forbillede for børnene, taler venligt og med god tone til børnene. Udviklingspotentialet i forhold til dagplejernes relationelle arbejde er størst når det kommer til skabe et øget fokus på børnenes indbyrdes fællesskab, og muligheder for at knytte sig til hinanden og danne

venskaber, ved b.la. at etablerer lege og aktivitetsmuligheder, hvor flere børn kan deltage og som inkluderer alle børn i fællesskabet. Derudover handler det samlet set i forhold til barn-voksen relationen om at dagplejer i højere grad sætter ord på barnets behov, oplevelser og følelser og intentioner og tilpasser eget sprog og handling til barnets udtryk.

I forhold til Fysiske omgivelser vurderes en større andel at have utilstrækkelig kvalitet, på tværs af områder. Det handler jf. kids anbefalingerne primært om i højre grad at skabe tydelighed i læringsmiljøerne inde og udendørs, med varierede, indbydende og afgrænsede tematiserede legeområde, hvor der er mulighed for at have fordybede aktiviteter af både lav og høj aktivitetsniveau og tilgængelige materialer målrettet børnegruppens alder og udviklingsbehov.

Det er afgørende at de fysiske omgivelser i dagplejen har den rette indretning og pladsforhold både inde og udendørs til at kunne understøtte små børns udvikling, hvorfor godkendelseskriterierne i dagplejen er genbesøgt i 2023, og bør udvikles og løbende justeres i tråd med gældende lovgivning.

I forbindelse med tilsyn har der i 2023 hos 6 dagplejer været fundet forhold der gav anledning til alvorlig bekymring, og derfor iværksat skærpet tilsyn og handleplan. 2 af disse dagplejere har af forskellige årsager valgt at stoppe som dagplejer. Ved udgangen af 2023 er antallet af skærpede tilsynsforløb i alt 4. her er der iværksat arbejde med handleplaner.

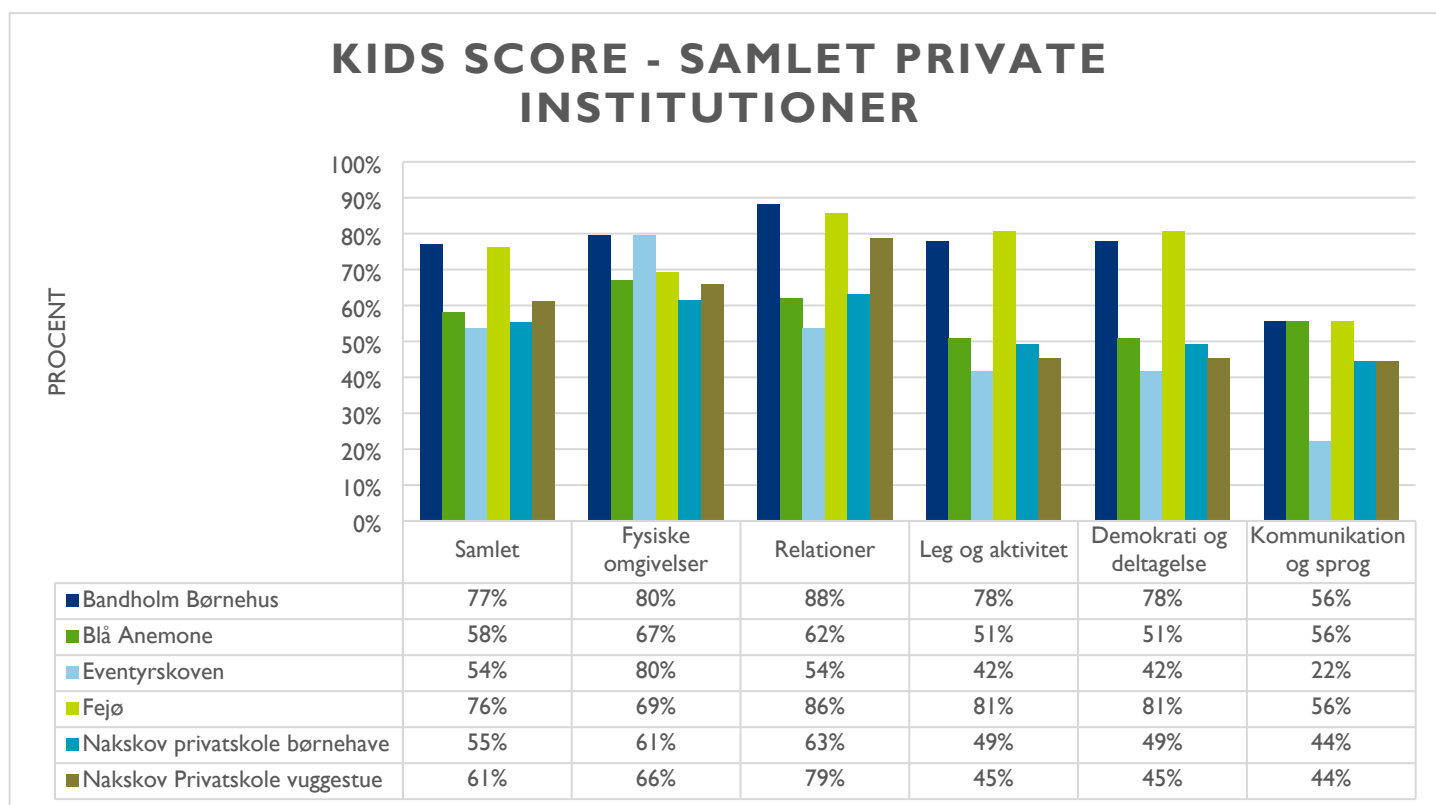

Opfølgning på de private dagtilbud og private pasningsordninger

Der er 4 private dagtilbud (Privatskolen Nakskov har både vuggestue og børnehave) og 1 selvejende institution (Fejøl Børne- og Kulturhus) i kommunen, samt 3 privat pasningsordninger.

KIDS - Private dagtilbud

Kvaliteten vurderes i de private dagtilbud gennemsnitlig for værende af god og tilstrækkelig kvalitet samlet set. Der har i 2023 ikke været alvorlig bekymring vedr. Kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold, hvorfor ingen af de private dagtilbud har fået iværksat skærpet tilsyn.

Tabel: KIDS score for Private daginstitutioner: Kilde: Dansk psykologisk forlag.

Af de private og det selvejende dagtilbud leverer 1 antal dagtilbud tilstrækkelig kvalitet i de fysiske omgivelser, mens de øvrige vurderes til god kvalitet.

I forhold til relationer vurderes 1 privat dagtilbud til fremragende kvalitet, 3 til god kvalitet og 2 til tilstrækkelig.

I leg og aktivitet vurderes 4 private dagtilbud til tilstrækkelig kvalitet og 2 til god kvalitet.

Ligesom ved de kommunale dagtilbud, er udviklingspotentialer størst i forhold til "leg og aktivitet" og "Kommunikation og sprog". Der anbefales fortsat øget fokus på det pædagogiske arbejde med at skabe vilkår for legen, så børnene indgår i gode og berigende legeoplevelser med hinanden, men i særlig grad på de voksnes deltagelse og igangsættelse af legeaktiviteter, herunder med særlig fokus på facilitering og beskyttelse af legen samt støtte til inddragelse i fællesskabet.

KIDS - Private pasningsordninger

Lolland kommune har som nævnt i udgangen af 2023, 3 godkendte private pasningsordninger. Tilsynet i de private pasningsordninger er udviklet så det nu står til mål med dagplejens. Pga. ændringerne i rammen og indhold, ses i lighed med dagplejen et fald i kvaliteten, hvilket primært skyldes ændringerne i tilsynspraksis. Kvaliteten i de private pasningsordninger vurderes generelt at være lavere, hvilket kan give anledning til bekymring. Ser vi på den gennemsnitlige kvalitetsvurdering af privat pasningsordning placeres de samlet set til at være af tilstrækkelig kvalitet.

I forhold til de fysiske omgivelser leverer 1 private pasningsordninger utilstrækkelig kvalitet og 2 tilstrækkelig.

Kvaliteten vedr. Relationer vurderes alle 3 pasningsordninger at have tilstrækkelig kvalitet.

Leg og aktivitet vurderes 1 private pasningsordninger til utilstrækkelig kvalitet og 2 tilstrækkelig kvalitet.

(kilde: Kids sammenligning opdelt pr. område)

En af udfordringerne omkring tilsynet i de private pasningsordninger, er at der med 1 årligt tilsyn, ikke er samme grad af opfølgingsmuligheder, da de private børnepassere er selvstændige og ikke en del af den samlede dagtilbudsforsyning. I forhold til den utilstrækkelige kvalitet, bør overvejelser om at opruste antallet af tilsynsbesøg pr. år, så der føres tilsyn 2 x årligt, tages i betragtning.

På tværs af de private pasningsordninger er der givet nogle generelle anbefalinger fra tilsynet, i lighed med anbefalingerne til dagplejen, der især handler om fokus på:

- Udvikling af det Uudnyttede læringspotentiale der er i måltidsrutinen med fokus på børnenes deltagelsesmuligheder.
- Understøttelse og udvikling af lege og aktivitet, herunder den voksen og børneinitierede aktivitet.
- Gennemgang og indretning af de fysiske legemiljøer.
- Sproglig understøttelse og fokuseret sprogarbejde.

Generelle KIDS - Anbefalinger på det samlede dagtilbudsområde

På tværs af det samlede dagtilbudsområde ses der nogle tendenser, og der er i særlig grad givet anbefalinger der omhandler:

- Måltrettet arbejde med sprog og kommunikation, herunder udvikling af sproglige læringsmiljøer.
- Udvikling af arbejdet med og understøttelsen af leg og aktivitet.
- Større fokus på børns deltagelsesmuligheder og adgang til stærke børnefællesskaber med henblik på inklusion.
- Organisering og rutinesituationer /særlig fokus på måltidsrutinen.
- Børn i udsatte positioner / inkluderende læringsmiljøer og børnesyn.

Sprogvurderinger og sprogindsats

Børns sproglige udvikling er et vigtigt fundament for en kvalificeret udvikling af livskvaliteten. Et mangfoldigt sprog gør ikke bare børnene skoleparate, men øger også deres muligheder for at kunne begå sig socialt, danne nye venskaber og forstå sig selv og den verden, de er en del af. Et godt sprog er en forudsætning, som alle har krav på at lære, både for at kunne kommunikere med andre, men også for at kunne udforske og nuancere deres indre liv. En del børn i Lolland kommune har brug for særlige indsatser i deres sproglige udvikling. Børns sproglige udvikling er derfor et centralt fokusområde for dagtilbud.

I Lolland Kommune sprogvurderes alle 3 årige børn, mens dagtilbudsloven foreskriver at alle børn i tresårsalderen, skal have foretaget en sprogvurdering, hvis der er adfærdsmæssige, sociale alle andre forhold.

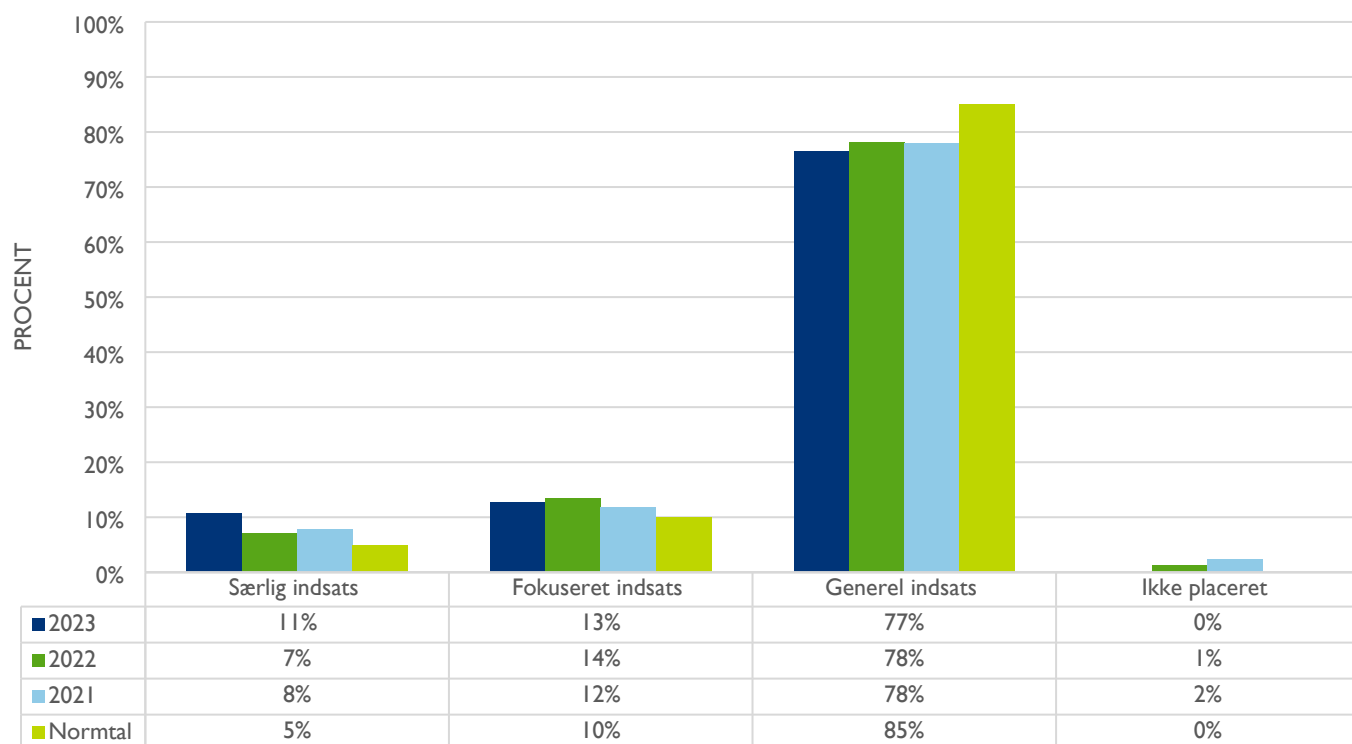
I Lolland kommune benyttes sprogvurderingsredskabet "sprogvurderingen 3-6 år". Redskabet undersøger barnets talesproglige og før-skriftlige færdigheder, med en række deltests. Antallet af deltests, som barnet skal gennemføre, varierer afhængigt af barnets alder. F.eks. skal de 3-årige kun gennemføre tre deltests (sprogforståelse, ordforråd og rim).

Sprogvurderingerne viser, at en del børn i Lolland Kommune har brug for særlige indsatser i deres sproglige udvikling. Resultatet af en sprogvurdering placerer barnet i en af fire følgende kategorier:

- **'Generel indsats'** Omfatter den andel af børnene, som har en alderssvarende sproglig udvikling. Fælles for børnene er, at de bruger et varieret sprog, og har en god forståelse for sproget.
- **'Fokuseret indsats'**: Omfatter den andel af børnene, som vurderes at have behov for en indsats inden for mindst ét sprogområde. Fælles for børnene er, at de bruger sproget og viser, at de forstår talt sprog, men begge dele kun i et vist omfang. Disse børn kan have sproglige vanskeligheder.
- **'Særlig indsats'**: Omfatter den andel af børnene, som vurderes at have behov for en særlig sprogstimulerende indsats. Denne særlige indsats medfører ofte en indstilling til PPR.
- **'Ikke placeret'**: Omfatter børn som ikke har svaret på nok spørgsmål til, at der kan beregnes en score. Indsatsgruppen kan altså dække over børn, som ikke har tilstrækkelig sprogtilegnelse til at kunne gennemføre hele eller dele af testen.

Figuren herunder viser de samlede resultater for de sprogvurderinger, der er lavet på 3-årige i Lolland Kommune i 2021, 2022 og 2023. Den samlede score for talesproglige færdigheder er en samlet score for deltestene Ordforråd, Sprogforståelse og Kommunikative strategier. Opgørelsen er lavet på baggrund af 243 svar i 2023, 251 svar i 2022 og 255 svar i 2021.

SPROGVURDERINGER 2021 - 2023

Kilde: Hjernen og hjertet, Rambøll

Resultaterne fra Lolland Kommunes sprogvurderinger af alle 3-årige i 2023 viser et fald på 1,6% i andelen vurderet i general indsats og et lille fald på 0,7% i andelen af børn placeret i fokuseret indsats. Det bevirker en stigning i andelen placeret i særlig indsats, som er steget med 3,5. Værd at bemærke, at ingen er Ikke placeret. Tidligere år har der været en andel af Ikke placeret, som kan dække over børn, som ikke har tilstrækkelig sprogtilegnelse til at kunne gennemføre hele eller dele af testen.

Det vurderes at være en positiv udvikling, at de 3-årige børn der har fået taget testen i 2023 har kunnet gennemføre testen. Dog må det bemærkes at I 2023 har 4 fravalgt sprogvurderingen, årsagen har for halvdelen været manglende dansksproglige kompetencer, mens det for de andre skyldes noget andet.

Det har ikke været muligt at afrapportere resultater for børnenes før-skriftlige færdigheder opdelt på indsatsgrupper. Det skyldes sprogvurderingens opbygning. De 3-årige børn sprogvurderes ikke pga. deres udviklingstrin i de deltests der omhandler de før-skriftlige færdigheder vedr. Opmærksomhed på skrift, Bogstavkendskab, Opdeling af ord og Forlyd. Dermed kan de 3-årige børn ikke placeres i en indsatsgruppe for før-skriftlige færdigheder, og samtidig er der foretaget meget få sprogvurderinger på børn i 4, 5 og 6 årsalderen. Det spinkle data grundlag gør at det ikke er muligt at trække fyldestgørende viden om børnenes før-skriftlige færdigheder. Der kan således konstateres en manglende systematik og uens arbejdsgange vedr. anvendelsen af sprogvurderingen 3-6 år, når det kommer til at følge børnenes udvikling og vurderingen af før-skriftlige færdigheder.

I forhold til det pædagogiske arbejde omkring understøttelse af alle børns sprogtilegnelse, er det afgørende at vi forholder os sig til børnenes progression og udvikling af tale og før-skriftsproglige kompetencer, så vi kan målrette vores pædagogisk indsats i dagtilbud og undervisningen i skolen, og skabe en stærk næste generation.

Generelt er sprogarbejde et fokusområde i de kommende år. Det arbejde understøtter Sprog- og læsestrategien version 1, som blev udarbejdet i 2023, og hvor dagtilbud har gennemført prøvehandling, for at belyse best-practice til en version 2, som udarbejdes og implementeres i 2024.

I justeringen af sprogindsatsen findes det nødvendigt at beslutningen om hvilket sprogvurderingsredskaber vi anvender i Lolland kommune revurderes, samt hvornår og i forhold til hvem.

Dialogvurderinger

I dette afsnit præsenteres resultater for dagtilbuddenes arbejde med dialogvurderinger.

Dialogvurderinger indgår som en del af det pædagogiske arbejde med at følge børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, og har til formål at understøtte forældresamarbejdet og samtalen om det enkelte barns udvikling, læring og trivsel. Værktøjet består af to dele:

- Første del retter sig imod barnets kompetencer vurderet ud fra de 6 læreplanstemaer.
- Anden del vurderer barnet i forhold til relationer, trivsel og sundhed.

Det pædagogiske personale og forældre udfylder de samme spørgsmål og vurderer hvert barns kompetencer inden for de seks læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab.

Forældre og fagpersonale vurderer barnet med tre spørgsmål for hvert læreplanstema.

Læreplanstemaet 'Alsidig personlig udvikling' har f.eks. disse tre underpunkter: 'Prøver sig selv af i diverse sammenhænge', 'Engagement og gåpåmod' og 'Fordybelse og vedholdenhed'. Vurderingen går på, i hvilken grad barnet har brug for aktiv støtte eller selv kan mestre nogle elementer inden for hvert læreplanstema og i hvilken grad barnet trives i dagtilbuddet, og er tryk og generelt sund og rask.

Vurderingen sker ud fra følgende skala:

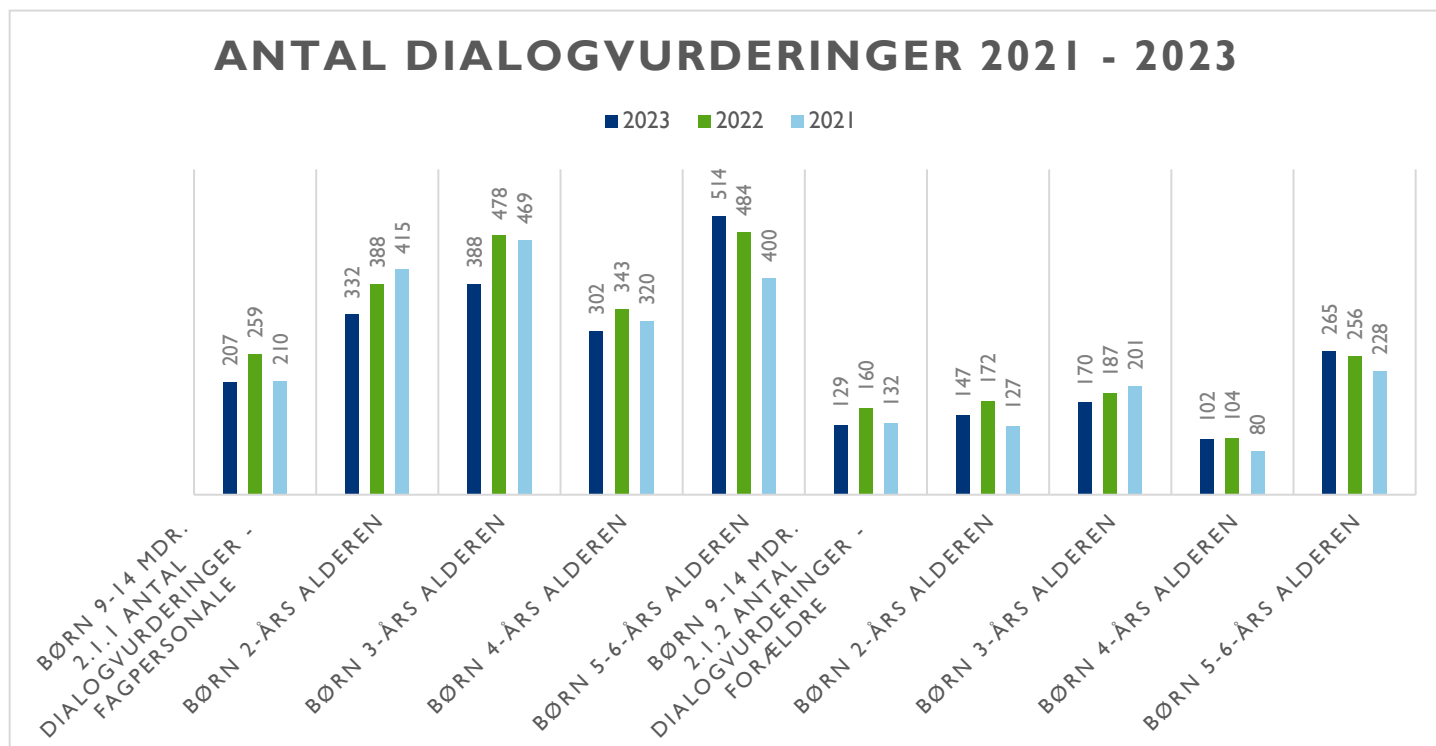
Kan ikke endnu	Kan med hjælp	Kan næsten selv	Kan
betyder, at barnet hverken selv eller med aktiv støtte og hjælp fra en anden mestrer læringsmålet.	fra en anden betyder, at barnet er afgørende afhængigt af, at nogen hjælper det.	betyder, at barnet i kraft af egen indsats er på vej til at nå læringsmålet.	betyder, at barnet mestrer læringsmålet sikkert.

Når fagpersonale og forældre udfylder de samme spørgsmål, og vurderingen rummer begge perspektiver kan forældresamtalen tage udgangspunkt i forskelle og ligheder i de to vurderinger, hvilket giver anledning til gode dialoger om, hvordan dagtilbud og forældre sammen kan understøtte barnet bedst muligt i dets læring, udvikling og trivsel.

Lolland kommunes krav om anvendelse af Dialogredskabet fremgår i dagtilbudsstrategien, der foreskriver at børnenes kompetencer i løbet af tiden i dagtilbud skal vurderes min. 4 gange i alderen: "9-14 mdr.",

"2 år," "3år" og "på vej i skole". Derudover anbefales at der foretages en vurdering løbende, f.eks. i 4-årsalderen hvis barnet har behov for særlig indsats. Dialogredskabet kan desuden anvendes som dokumentation og refleksion over dagtilbuddets pædagogiske praksis og udviklingspotentialer i forhold til realiseringen af den styrkede pædagogiske læreplan, og de 12 pædagogiske mål.

Figuren nedenfor viser antallet af udfyldte dialogvurderinger fordelt på henholdsvis fagpersonale og forældre, fordelt på barnets alder, indeholdende både dagpleje og daginstitutioner.

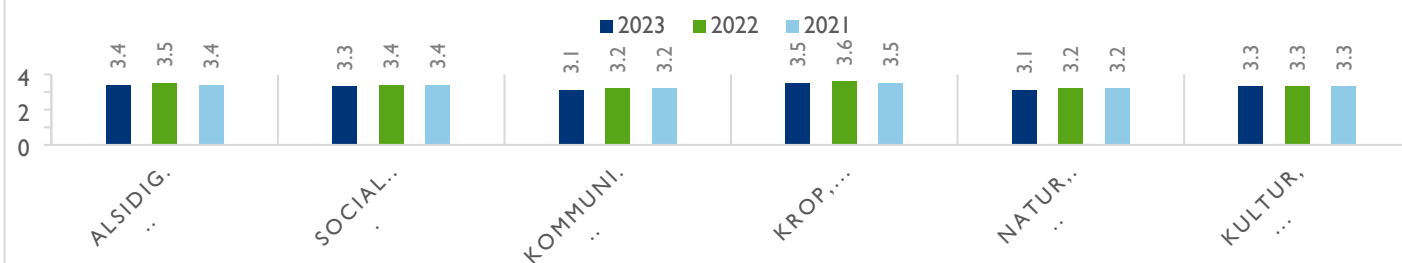
Figuren viser et generelt fald i antallet af dialog vurderinger i 2023 sammenlignet med de øvrige år, med undtagelse af vurderingen i 5-6-årsalderen, hvor der ses en stigning. Hvorvidt stigningen skyldes skærpet fokus på at vurdere børnenes kompetencer inden skolegang eller stor årgang er ukendt. Figuren viser at der er store forskelle i antallet af vurderinger for henholdsvis fagpersonale og forældre. Forældrenes vurderingen af barnets kompetencer og trivsel indgår samlet set kun i ca. halvdelen af alle dialogvurderinger. Det kan bl.a. skyldes at fagpersonalet i nogle institutioner vurderer barnets udvikling og trivsel 2 x om året, hvorimod forældrene inviteres med en gang årligt. Men det er ikke gældende for alle dagtilbud. Det at der er skabt en uens måde at arbejde med data og inddrage forældre vurderingerne i samarbejdet og arbejdet med børnenes trivsel, og udvikling, gør at der i 2024 er igangsat arbejde med henblik på at skabe en mere ensrettet datasystematik, samt faglige drøftelser af databaseret ledelse og betydningen af forældre vurderingerne som grundlag for den gode samtale.

Børnenes kompetencer

I figuren nedenfor ses en gennemsnitsscore for det pædagogiske personales vurdering af børnenes kompetencer for hvert af de seks læreplanstemaer:

2.2.1

GENNEMSNITSSCORE FOR DE SEKS LÆREPLANSTEMAER (FAGPERSONALE)

Figuren tegner et samlet billede af at børnene har høj grad af kompetencer inden for hvert af de 6 læreplanstemaer som de mestre. I forhold til det historiske billede ses et mindre fald i fagpersonalets vurdering af børnenes kompetencer fra 2022 til 2023. Kigger vi isoleret på de enkelte læreplanstemaer er det kompetencer vedr. temaerne "kommunikation og sprog" og "natur udeliv og science", hvor der ses størst udviklingspotentiale i forhold til understøttelse af børnenes læring. Netop arbejdet omkring Sprog og kommunikation prioriteres særlig højt og der er i løbet af 2023 arbejdet særligt med fokus på genetablering af sprogetværket, uddannelse af sprogvejledere, udvikling af samlet sprog og læsestrategi, herunder fokuseret arbejde omkring udviklingen af science samlinger, sproglige læringsmiljøer osv. Derudover ses ind i 2024, hvor der arbejdes imod opkvalificering af personalet i forhold til Sprogstimulering og sprogvurderinger i dagtilbud.

Børnenes trivsel og sundhed

Forældre og fagpersonale i dagplejen og daginstitutionerne vurderer i dialogværktøjet børnenes trivsel og sundhed ved at svare på følgende 5 spørgsmål:

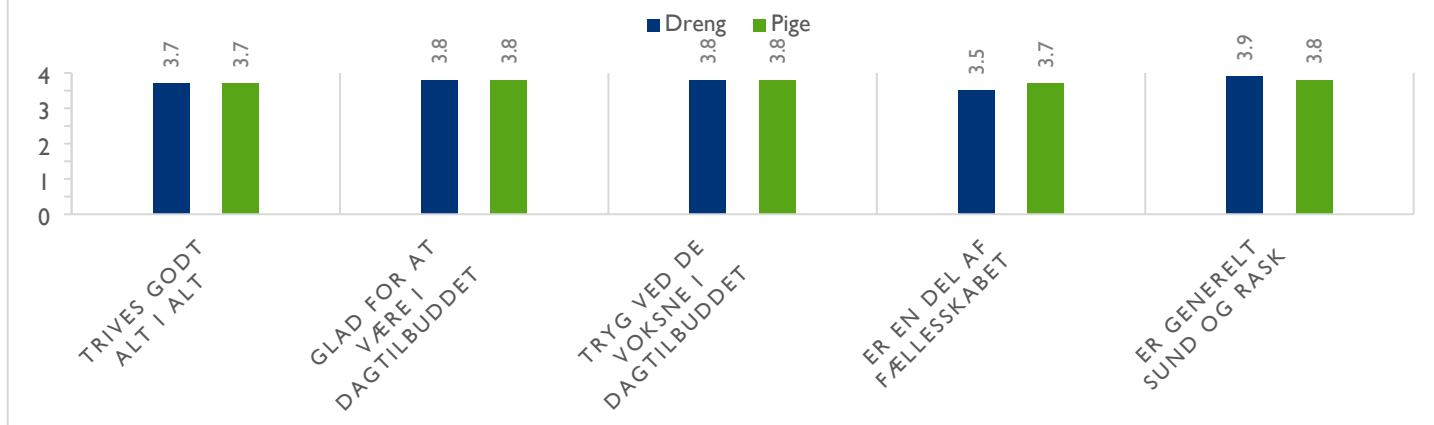
- Oplever du, at barnet trives godt alt i alt?
- Har du indtryk af, at barnet er glad for at være i dagtilbuddet?
- Oplever du, at barnet er trygt ved de voksne i dagtilbuddet?
- Oplever du, at barnet er en del af fællesskabet med de øvrige børn i dagtilbuddet?
- Vil du generelt betegne barnet som sundt og raskt

Forældre og fagpersonale svarer på spørgsmålene ud fra følgende skala:

Slet ikke - I ringe grad - I nogen grad - I høj grad

Børne- og voksenrelationerne har stor betydning for børnene i dagtilbuddene. Både national og international forskning viser, at en af de vigtigste forudsætninger for børns trivsel er at have gode venner. Ligeledes viser nyere forskning, at de fagprofessionelles relationskompetencer har afgørende betydning for børnenes trivsels- og læringsmuligheder både på kort og lang sigt op i folkeskolen.

5.4.2 RESULTAT FOR TRIVSEL OG SUNDHED FORDELT PÅ KØN (FAGPERSONALE)

Figuren viser resultaterne for fagpersonernes vurdering af trivsel og sundhed fordelt på køn. Alt i alt vurderes børnenes samlet set i høj grad at trives generelt set. Det gælder både drenge og piger, der generelt er glade for at være i dagtilbuddet. Det pædagogiske personale vurderer samlet set børnene ens når det kommer tryghed ved de voksne i dagtilbuddet. Når det kommer til børnefællesskaber, vurderes pigerne i højere grad at være en del af fællesskabet i forhold til drengene. Dette er personalets vurdering, vurderingen indeholder ikke børnenes egen oplevelse og psykiske del af inklusion. I forhold til arbejdet med børn i udsatte positioner er der behov for at være nysgerrig på forskellen, og styrke arbejdet med etablering af stærke børnefællesskaber. 2023 bød som nævnt på evaluering af støttestrukturen, og resultaterne forventes i 2024, hvilket vil bidrage til kvalificering af arbejdet med børn i udsatte positioner ud fra et inkluderende børnesyn.

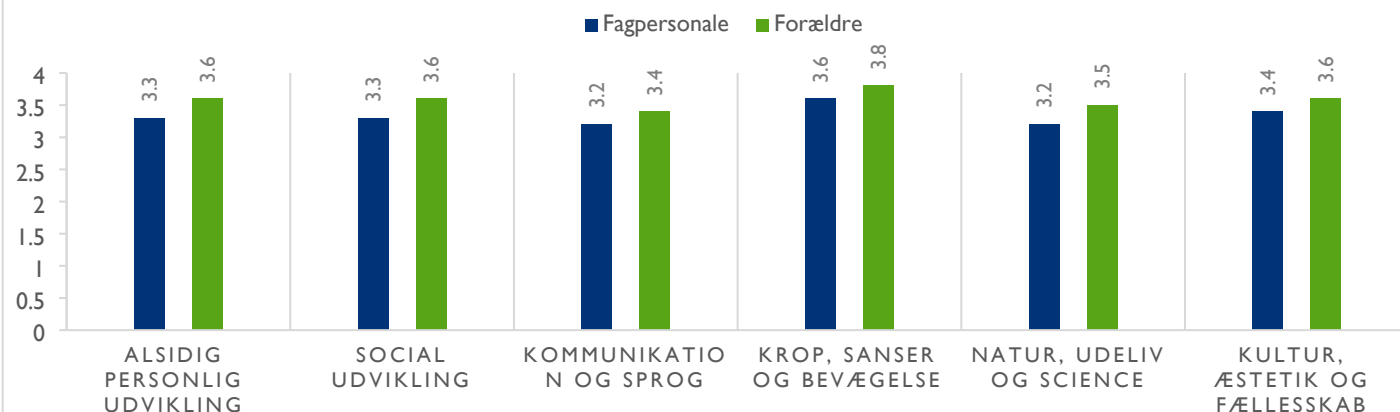
Børnenes overgange

Dialogvurderingerne 3år, og 5-6 år «På vej i skole» anbefales at indgå/benyttes som overgangsmateriale mellem dagtilbud og i overgangen til skole.

I figuren nedenfor har vi zoomet ind på de fem-seks årige børn, det vil sige de kommende skolestarter på tværs af de kommunale dagtilbud. Figuren viser forældre og fagpersonales vurdering af de 5-6 årige børns kompetencer i forhold til de 6 læreplanstemaer.

Der ses tendens til at forældre vurderer børnenes kompetencer højere end fagpersonalet, hvilket er forventeligt da kompetencerne vurderes i forskellige kontekster, hvor vi f.eks. kan forvente at barnet i højere grad mestre kompetencerne i den hjemlige kontekst, hvor det som udgangspunkt oplever stor grad af tryghed i udviklingszone med primære omsorgsgivere. Grafen afspejler i lighed med data fra alle børn i kommunale dagtilbud at det er læreplanstemaerne kommunikation og sprog og natur, udeliv og science hvor vi ser det største udviklingspotentiale. Hvilket desuden er i overensstemmelse med de resultater og anbefalinger vi ser jf. tilsynet.

7.3.1 RESULTATER FOR LOLLAND KOMMUNE VURDERET AF FORÆLDRE OG FAGPERSONALE

Kompetencedækning

Fordeling pædagogisk personale

	Lolland 2022	Hele landet 2022	Lolland 2021	Hele landet 2021	Lolland 2020	Hele landet 2020	Lolland 2019	Hele landet 2019
Pædagog	68,21%	53,31%	70,30%	55,20%	70,40%	56,50%	70,10%	58,90%
Pædagog- medhjælper	22,05%	38,92%	20,50%	37,30%	22,00%	36,30%	24,50%	33,70%
Pædagogisk assistent	9,74%	7,77%	9,20%	7,50%	7,50%	7,20%	5,40%	7,40%

Kilde: dst.dk

Andelen af pædagoger i Lolland Kommunes dagtilbud er faldet med 2% siden 2021. Dette på trods er andelen af uddannede pædagoger stadig markant højere end landsgennemsnittet. Det har bevirket en stigning primært i andelen pædagogmedhjælpere (ikke pædagogisk uddannede) med en stigning på 1,55%. Andelen af pædagogiske assistenter er steget med 0,5% siden 2021, og værd at bemærke at andelen af pædagogiske assistenter næsten af fordoblet fra 2019 til 2022 (fra 5,4% til 9,74%). Andelen af pædagogiske assistenter er små 2% højere end landsgennemsnittet, men andelen af pædagogmedhjælpere er markant lavere end landsgennemsnittet (16,87%).

77,95% af personalet i daginstitutionerne er pædagogisk uddannede i 2022, et fald på 1,55% fra året før. Overordnet vurderes det, at forudsætningerne for arbejdet med kvalitet fortsat er gode, på baggrund af fordelingen mellem uddannet og ikke uddannet personale, men det er vigtigt, at dette fastholdes ved eventuel rekruttering.

Det er væsentligt for Lolland Kommune at have en høj andel af uddannet personale, såfremt negativ social arv skal brydes. Forskning (EPPSE studiet) viser, at det har afgørende betydning for børnenes livsmuligheder, særligt for børn i udsatte positioner, at være i dagtilbud af høj kvalitet.

En af de centrale anbefalinger for dagtilbud af høj kvalitet, er god andel af uddannet personale. Uddannet personale har kompetencer til at understøtte børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse (formålet med dagtilbud), og for at have dagtilbud af høj kvalitet, er det nødvendigt at alle medarbejdere (også ikke

uddannede) i dagtilbud har viden om hvordan små børn lærer og udvikler sig. En viden som ikke uddannet personale har brug for at kunne erhverve sig fra pædagogerne.

I dagplejen er kun en meget lille del af dagplejerne enten uddannet pædagoger eller pædagogiske assistenter. Ud af 68 ansatte dagplejere i 2023 har 6 en pædagogisk assistent uddannelse og 4 er uddannet pædagog. Hertil kommer afdelingslederne, som understøtter dagplejerne i det daglige og spiller en central rolle i forhold til at støtte op om den løbende udvikling og kompetenceudvikling i dagplejen.

Minimumsnormeringer fra 2024

Aftale om minimumsnormeringer blev indgået den 5. december 2020. Med aftale om minimumsnormeringer indføres der fra 2024 lovkrav om minimumsnormeringer i daginstitutioner. Minimumsnormeringer er et krav til, hvor meget pædagogisk personale der skal være ansat i daginstitutioner. Det er besluttet, at der fra 2024 skal være minimum 1 pædagogisk personale til 3 børn i vuggestuer og minimum 1 pædagogisk personale til 6 børn i børnehaver.

Lolland Kommune modtager puljemidler til løbende indfasning af minimumsnormeringer ligesom landets øvrige kommuner. Puljen startede i 2020, og er stigende år for år, indtil minimumsnormeringer er et lovkrav i 2024.

Minimumsnormeringerne opgøres som et årligt gennemsnit, og der kan fra 2025 indhentes officielle normeringsdata på området der viser forholdet mellem de pædagogiske personaleressourcer og antallet af indskrevne børn i daginstitutioner. Fremadrettet vil disse data indgå i afrapporteringen som del af den af de strukturelle kvalitetsparametre.

Skoleudsættelser

En god overgang fra børnehave til sfo og skole afgørende for børn læring og trivsel i overgangsperioden og skolestarten. Et tæt samarbejde mellem dagtilbud, SFO og skole kan være med til at sikre børn en tryk og sammenhængende overgang. Børn kan starte senere i skole, hvis de af trivselsmæssige, sociale eller faglige årsager har behov for dette. Børn der søges skoleudsat, er ofte børn der befinder sig i udsatte positioner, pga. forsinkelse eller vanskeligheder i forhold til deres udvikling.

Når data om skoleudsatte børn inddrages i afrapporteringen er det for at kunne indhente et nuanceret billede af arbejdet med børn i udsatte positioner, og identificerer evt. mønstre og behov på tværs af dagtilbud, samt specifikke områder af udvikling, hvor disse børn har brug for ekstra fokus. En viden der hvis den inddrages kan understøtte dagtilbuddet samarbejde med skolerne for at sikre glidende overgang og kontinuitet i støtte til børn i udsatte positioner.

Figur - Antal skoleudsættelse 2023 – Kilde: KMD Elev

Børn der fylder 6 i kalender år	Skoleudsættelser drenge antal	Skoleudsættelser drenge i procent	Skoleudsættelser piger antal	Skoleudsættelser piger i procent	Skoleudsættelser i alt antal	Skoleudsættelser i alt i procent.
346	13	7,4%	8	4,87%	21	6,1%

Af tabellen fremgår at der i 2023 i alt var 21 skoleudsatte børn, svarende til 6,1%. Det fremgår af data at det både er drenge og piger der søges skoleudsættelse på. Fordelingen af skoleudsættelse er på henholdsvis 7,4 % drenge og 4,87 % piger, hvilket er en forholdsvis jævn fordeling i forhold til køn.

De hyppigste årsager til at dagtilbuddene søger om skoleudsættelse er:

- Ikke aldersvarende udvikling
- Sproglige vanskeligheder

- Følelsesmæssige udfordringer
- Sociale udfordringer

Familiedialog og underretninger

Familiedialog er et værktøj til et struktureret familiesamarbejde om den tidlige indsats, som giver en platform for det tværprofessionelle samarbejde. Familiedialog har til hensigt at fokusere på løsninger frem for problemer og tager udgangspunkt i forældrenes ressourcer. Barnet er ikke et problem - problemet er problemet.

Staben for Skole og Dagtilbud monitorerer antallet af Familiedialoger over en længere årrække, dette af hensyn til viden om, hvorvidt andelen af Familiedialoger er stigende eller faldende. Endvidere følges der op på brugen af Familiedialog og antal underretninger i forbindelse med tilsyn i de enkelte dagtilbud, hvor ekstern tilsynsførende i tilsynsdialoget (foretages umiddelbart efter tilsyn) forholder til sig antallet og Familiedialoger og underretninger, og spørger til, hvorvidt det er passende for dagtilbuddets børnegruppe.

Antal Familiedialoger:

2022: 112

2023: 110

Underretning er et udtryk for de henvendelser som dagtilbud har foretaget på baggrund af underretningspligten. Som ansat har man pligt til at underrette kommunen, hvis man er bekymret for et barn.

Antal Underretninger:

2023: 28

2022: 22

2021: 27

2020:35

Ifølge dagtilbudslederne er det det rette antal familiedialoger og underretninger med baggrund i de børn, der er i daginstitutionerne.

Opmærksomheder og indsatsområder

I dette afsnit præsenteres særlige opmærksomheder og indsatsområder, i to afsnit. Det ene afsnit har et retroperspektiv blik på indsatser i de dagtilbud, som har haft utilstrækkeligt kvalitet i enkeltparametre, mens det andet afsnit er et fremadskuende perspektiv på udviklingspotentialer.

Et retroperspektiv blik

I 3 institutioner har enten vuggestuen eller børnehaven kvalitet på enkeltparametre i KIDS, der ligger i utilstrækkelig kvalitet og x dagplejere.

- I skovtrolden er vuggestuen vurderet til utilstrækkelig kvalitet i Sprog og Kommunikation. Skovtrolden har på den baggrund arbejdet med visuel understøttelse af sprog, små sproglige læringsmiljøet og dialogisk læsning. Endvidere har specialpædagogisk praksisvejleder givet vejledning og feedback, og sprog og læsestrategien har bidraget til det sproglige fysiske læringsmiljø med udarbejdelse af sprogkufferter. Udvikling af kvaliteten i forhold til Sprog og kommunikation, fortsættes i 2024, hvor der også er igangsat et projekt med DSA pædagog fra PPR, og der må forventes en synlig og tydelig effekt af indsatserne slut 2024.
- I Rydsmarkens børnehave ligger Sprog og Kommunikation i utilstrækkelig kvalitet. Rydsmarken har efter tilsynet i 2023 gennemført selvevaluering på baggrund af dataindsamling under frokostmåltidet. Her blev konklusionen, at der var for få turtagninger i samtalerne, at ordforrådet i samtalerne skulle udvides, og at der skulle skabes en struktur, som kunne minimere antallet af afbrydelser aht. fordybelse i samtalerne. Endvidere er der arbejdet med dialogisk læsning, fokusord under frokosten, turtagninger i rutinesituationer og

børnenes anvendelse af sproget i konfliktsituationer. Tale-hørekonsulent har været inddraget til oplæg om sproglig udvikling og inspiration til det sproglige arbejde, og personalemøder har haft fokus på inspiration til gode samtaler med børn.

- I Østofte Landsbyordning er Leg og aktivitet vurderet til utilstrækkelig kvalitet. Østofte har ...
- Dagplejen har i 2023 haft fokus på etablering af en samlet dagplejeenhed, herunder udvikling af ensartet uvildigt tilsyn og eri 2023 påbegyndt arbejdet med etablering af vejlednings- og sparringsbesøg i den enkelte dagpleje. Det betyder, at der fremadrettet er etableret en struktur, som sikrer fortsat fokus på udvikling af kvalitet hos den enkelte dagplejer, bl.a. gennem udviklingsplaner for de områder hvor kvaliteten har været utilstrækkelig.

Staben følger løbende op på institutionernes tilsynsresultatet med fokus på institutioner med behov for særlige opmærksomheder og indsatsområder.

Et fremadskuende perspektiv

De forskellige datakilder giver indblik i generelle udviklingspotentialer på det samlede dagtilbudsområde og kan bidrage til at prioritere det fremadrettede fokus.

Nedenstående udviklingsperspektiver udledes på baggrund af tilsynet og rapportens øvrige analyse og datafund:

Leg og aktivitet

- Fokus på leg og aktivitet skal fortsat prioriteres.

Det indbefatter bl.a. undersøgelse og viden om udviklingspotentialer vedr. voksen og børneinitierede leg, hvorfor tidspunktet for tilsyn for det anmeldte tilsyn i 2024 er ændret, således ønsker vi at sætte øget fokus på eventuelle blinde vinkler bl.a. i 12-14 pædagogikken i forhold til børnenes lege og udviklingsmuligheder.

Flere dagtilbud har haft fokus på tiltal og initiativer i forhold til leg og aktivitet. f.eks. har en daginstitution været med i projekt "leg for dig", og gennem længere tid arbejdet med positionering og de voksnes rolle i legen. Andre har arbejdet med science aktiviteter, udviklet legeskataloger, eller benyttet sig af legeskemaer hvor fokus især har været på hvordan den voksne udfordrer og udvider legen igennem dialog, og hvordan børnene får mulighed for at bruge nye ord og begreber i legen. I dagplejen blev ligeledes afholdt oplæg om sprog, leg og samspil der gav ideer også til justering af det fysiske legemiljø. Afrapporteringens fund viser at der fortsat er brug for målrettet arbejde henover de næste år.

Motorik og sprognetværk kan inddrages i forhold til det fortsatte fokus på leg gennem inspiration, afprøvning og styrkelse af rollen som ambassadør for et område (henholdsvis motorik og sprog).

Udvikling og justering af sprogindsats

- Sprogindsatsen kræver fortsat øget opmærksomhed på børnenes sprogtiltagelse.

Der arbejdes i alle dagtilbud løbende med at udvikle sprogarbejdet og skabe sprogunderstøttende læringsmiljøer med afsæt i leg og gode samtaler.

I perioden 2023 startede arbejdet med udvikling af en fælles ny sprog og læsestrategi, som blandt andet har medført, at alle dagtilbud i efteråret/ vinteren 23/24 har gennemført prøvehandlinger i fht. en sprogindsats.

I perioden 2024-2026 planlægges implementering af Sprogtrappen og i den forbindelse en kompetenceudviklingsindsats med fokus på at skabe et fælles vidensgrundlag om børns sprog og sprogudvikling blandt det pædagogiske personale i dagtilbud, og for udvalgte tværfaglige samarbejdspartener fra PPR. Sprogtrappen implementeres som observations og følgeredskab på hele 0-6 års området, for at sikre en målrettet pædagogisk indsats i arbejdet med børns sprog og tidlige læse-skrive kompetencer.

Implementeringen sker med henblik på at skabe en mere sammenhængende indsats fra dagtilbud til skole jf. sprog og læsestrategiens målsætning med fokus på generering af viden om hvordan det enkelte barns sproglige udvikling understøttes bedst muligt i zone for nærmeste udvikling.

Understøttelse af evalueringskultur

- Staben for skole og dagtilbud ligger op til at der fortsat sættes fokus på evalueringskultur og evaluering af arbejdet med styrket læreplan, og dermed sikre understøttelse.

Evaluering af arbejdet med den styrkede læreplan blev udført i 2023. De mål der er opstillet vedr. evaluering af arbejdet med den styrkede læreplan, vurderes overordnet at være opfyldt.

Evalueringen betyder at dagtilbuddene er i gang med at skulle justere læreplanerne og sikre organisering der understøtter muligheder for refleksion over den pædagogiske praksis, som understøtter udviklingen af en evalueringskultur og systematisk arbejde med de fokusområder det enkelte dagtilbud har udvalgt for de kommende 2 år. Dagtilbuddene arbejder med at skabe en evalueringskultur blandt ledere og medarbejdere. Det er en stor kulturforandring, der tager tid og hvor de forskellige dagtilbud og dagplejeområder er forskellige steder i realiseringen, der samtidig sikrer den fortsatte forankring at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan.

Opfølgning på tilsynet i dagtilbud

- Fortsat udvikling og implementering af udviklingsdialoger på baggrund af tilsyn.

Som opfølgning og understøttelse af det videre arbejde med resultatet af tilsynet i den enkelte daginstitution, er udviklingsdialoger under udvikling, og forventes implementeret i 2024. Formålet er at understøtte forbedringer af den pædagogiske praksis og implementering af tilsynets anbefalingerne. Det er et kommende udviklingspotentiale i dagplejen i takt med forankring af tilsynskonceptet.

Arbejdet med børn i udsatte positioner og udvikling af inkluderende børnesyn.

I 2023 er indsatsstrappen og støttestrukturen blevet evalueret, ud fra en optagethed af hvordan vi lykkedes i forhold til understøttelse af børn i udsatte positioner, på baggrund af den nye støttestruktur fra 2020. Formålet var at bidrage med viden, der kan danne grundlag for vurdering af Lolland kommunes støttestruktur og indsatsstrappe i forhold til om der er behov for evt. justeringer eller udvikling af kommunens understøttende praksis til gavn for alle børn, men særligt børn i udsatte positioner, med behov for særlig støtte. Det er stabens anbefaling fremadrettet at bevarer fokus på udvikling af inkluderende børnesyn, ligesom der ligges op til justering af indsatsstrappen, på baggrund af evaluerings anbefalinger.

Bilag

Tilsyns notat fra ekstern tilsynsførende: Kvalitet i dagtilbud 2023

Lolland Kommune
Torvet 3
4930 Maribo
Tlf. 54 67 67 67
www.lolland.dk